

1937

PAMUKLARIN ÇIRÇIRLANMA-PRESELENME VE DEPOLANMASININ DENETİMİNE DAİR TÜZÜK

Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi : 18.4.1972, No: 7/4331
Dayandığı Kanunun Tarihi : 10.6.1930, No: 1705
Yayımlandığı R.Gazetenin Tarihi : 9.5.1972, No: 14182
Yayımlandığı Düsturun Tertibi : 5,Cildi: 11,S. 2213

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel hükümler

Madde 1 – Pamuk çırçır - prese ve linter fabrikaları ve depoları ile buralardaki çalışmaların denetimi bu Tüzük hükümlerine tabidir.

Madde 2 – Bu Tüzük hükümlerine göre yapılacak denetim işleri Ticaret Bakanlığı tarafından görülür.

Madde 3 – A) Çırçırılama:

1 - Çiğitli (Kütlü) pamuğun elyafının çekirdeğinden (Çiğidinden) ayrılması,

2 - Linter pamuğunun çekirdek üzerinden sıyırılması, işlemine denir.

B) Preseleme:

1 - Lif (Mahlıç) pamuğun,

2 - Linter pamuğunun,

3 - İplik yapımı ve çırçırılama sırasında meydana gelen pamuk lifi döküntülerinin, prese makinalarında balya haline getirilmesi işlemine denir.

Balyaların, yüksek basınçlı preselerde küçültülmesi işi preseleme sayılmaz.

C) Depolama:

1 - Çiğitli pamukların,

2 - Lif pamukların,

3 - Linter pamuklarının,

4 - Lif döküntüsü pamukların,

balyalı, balyasız veya hararlı olarak fabrika depolarında korunması işidir.

Madde 4 – Pamuk çırçır - prese fabrikası işletenler, çırçırılamanın devamı süresince; pamuk tasnifinden anlayan, ortaokulu bitirmiş en az bir pamuk ustası ile çırçır makinalarının pamuğun vasıflarını bozmayacak şekilde çalışmasını sağlayacak yeterlikte, ilkokulu bitirmiş, en az bir çırçır ustası çalıştırmak zorundadırlar.

Yeterlik belgeleri; pamuk ustalarına Ticaret Bakanlığınca, çırçır ustalarına Tarım Bakanlığınca verilir.

Madde 5 – Pamuk çırçır - prese fabrikaları ile linter ve prese fabrikaları işletenler, Ticaret Bakanlığınca tespit edilen her kontrol mevsiminde ve işletmeye başlamadan en az bir hafta önce, Pamukların Kontroluna Dair Tüzüğün 3 üncü maddesi hükmüne göre bağlı buldukları pamuk kontrol merkezine, örneği Ticaret Bakanlığınca saptanacak bir bildirgeyle, çalışmaya başlayacaklarını bildirirler.

Çalışma dönemi içinde meydana gelen değişiklikler ile çalışma döneminin sona erdiği tarih kontrol merkezine ayrıca bildirilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Çırçırılama

Madde 6 – Çiğitli pamuğun çırçırlandığı yerlerde çırçır ve prese makinalarının birlikte bulundurulması zorunludur. Bu yerlere çırçır - prese fabrikaları denir.

Ancak, 3 ten az tek toplu rollergin çırçır makinası bulunan yerler çırçırprese fabrikası sayılmaz ve bu gibi yerlerde prese makinasıbulundurmak zorunluğu yoktur.

Lintler pamuğunun çırçırılması için kurulan fabrikalara linter fabrikası denir. Linter fabrikalarında en az bir adet testereli linter (Lintergin) makinası ile en az bir adet prese makinası bulunur.

İplik yapımı veya çırçırılama sırasında meydana gelen - pamuk lifi döküntülerini, tip dışı pamuklardan avaryalı, kuşbaşı pamuklarla benzeri pamukları preselemek üzere, yalnız prese makinalarından meydana gelen prese fabrikaları kurulabilir. Prese fabrikalarında lif (mahlıç) pamuklar preselenemez.

Madde 7 – Bakanlar Kurulu, bir bölgede, üretilen pamukların gruplarına göre, hangi cins çırçır makinalarının kullanılabileceğini, Tarım ve Sanayi Odalarının mütalaasını da almak suretiyle tespit eder.

Bu kararın hangi tarihte yürürlüğe gireceği kararda belirtilir.

Madde 8 – Pamuk çırçır - prese fabrikalarında; makinalara pamuk sevk aspiratörü ve rutubet ölçme aleti ile pamuğu temizleyici, rutubetlendirici, kurutucu ve pamuğun iyi çırçırılmasını ve işlenmesini temin edecek yedirici cihazlardan veya bunların benzerlerinden gerekli görülenlerin bulundurulması hakkında, Tarım Bakanlığı ile Ticaret, Sanayi ve Tarım Odalarının mütalaalarını da almak suretiyle bir karar almaya, Ticaret Bakanlığı yetkilidir.

Bu kararın hangi tarihte yürürlüğe gireceği kararda belirtilir.

Madde 9 – Aynı fabrikada rollergin, sawgin ve lintergin makinalarının bulunması halinde, cinslerine göre, makinalarla preselerinin fabrikanın ayrı binalarında veya aynı binanın ayrılmış bölümlerinde bulundurulması zorunludur.

Madde 10 – Çırçırılama yerlerinde, tabanların, pamuklara yabancı madde karışmasını ve kirlenmeyi önleyecek nitelikte tahta, beton veya benzeri maddeden yapılması zorunludur.

Madde 11 – Çekirdek kıran veya kaçırın, elyaf kesen, ondüle, neps veya sicim yapan çırçır makinalarının çalıştırılması yasaktır.

Madde 12 – Grup, sınıf ve tipleri farklı olan pamukların, çırçır makinaları ayrı dahi olsa, aynı bölümde, aynı zamanda ve bir arada, çırçırılmaları yasaktır.

Madde 13 – Çırçırılmış pamukların, prese yerine, kirlenmeden ve içlerine yabancı madde karışmadan götürülmesi zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Preseleme

Madde 14 – Preseleme yerlerinde tabanların, beton veya benzeri maddeden yapılmış olması ve pamuklarla balyaların kirlenmelerini önleyecek şekilde temiz tutulması zorunludur.

Madde 15 – Preselenme sırasında prese kasalarına su verilerek pamukların ıslatılması yasaktır. Preselemede damper kullanılması zorunludur.

Madde 16 – Prese makinalarının kasa boyutları ile basınçlarının tespitine Ticaret Bakanlığı yetkilidir. Bu hususta alınacak karar yayımından 2 yıl sonra yürürlüğe girer.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Depolama

Madde 17 – Çiğitli ve preseli pamukların kapalı depolarda veya sundurmalarda korunması zorunludur.

Depoların ve sundurmaların büyüklüğü, Ticaret Bakanlığınca, fabrikaların işleme gücüne göre, tespit ve ilan olunur.

Madde 18 – Kapalı depoların tabanlarının pamuklara yabancı madde karışmasını ve kirlenmeyi önleyecek ve rutubeti geçirmeyecek ve duvarları ile çatısının pamuğu her türlü hava etkisinden koruyacak şekil ve nitelikte yapılmış olması şarttır.

Madde 19 – Sundurma tabanlarının yerden en az 25 cm. yüksekte beton veya aralıksız taş döşeli, çatılarının su geçirmeyecek nitelikte, çatı kenarlarının tabandan en az bir metre taşkın olması şarttır.